

2 HP Vidhan Sabha Session
वितीयमापदण्डस्य कारणेन
नाबार्डद्वारा १०१ डीपीआर-
पत्राणि पुनः प्रेषितानि,

3 पञ्जाब-राज्यस्य केन्द्रीय
विश्वविद्यालयः विविधसंस्कृतीनां
सङ्गमस्थानम् अस्ति-राष्ट्रपतिः
द्रौपदी मुर्मू

4 यावत् मनुष्यः सांसारिकविषयिण्याम्
अहंमतायां हि सततं रममाणः भवति
तावत् सः वास्तविकं जीवनसुखं न
कदापि अनुभवितुं शक्नोति

राज्यसभायां शिक्षामन्त्रालय स्य कार्याचरणे चर्चा समारब्धा

राज्यसभायां शिक्षामन्त्रालयस्य
कार्याचरणे चर्चा समारब्धा। चर्चायाः
आरम्भं कुर्वन् काङ्ग्रेसदलस्य
दिग्विजयसिंहः शिक्षकानां
कौशलस्य प्रशिक्षणस्य च विषये
चर्चा कृतवान्। सः अवदत्, यत्
विश्वविद्यालयेषु शोधछात्राणां कृते
जे. आर.एफ इति कनिष्ठ-
शोधछात्रवृत्ति-प्रदातुं विलम्बः
भवति। श्रीसिंहेन आरोपितं यत्
केन्द्रप्रशासने निज-विश्वविद्यालयेभ्यः
जीएसटी इति वस्तु-सेवाकरं गृह्णाति
यत् पूर्वं कदापि नासीत्। भाजपेति
दलस्य घनश्याम तिवारी इत्यनेन
उक्तं यत् केन्द्रप्रशासनेन देशस्य
शैक्षणिक-व्यवस्थायाः परिवर्तनार्थम्
अनेकानि निर्णयानि निर्णीतानि। सः
अवदत् यत् समग्रशिक्षाभियानस्य
कृते एकचत्वारिंश-सहस्र-
कोटिरूप्यकाणि विनियोजितानि
सन्ति। धीतिवारिणा उक्तं यत्,
सार्द्ध-चतुर्दश-सहस्राधिकानां
विद्यालयाणां आधुनिकीकरणं
क्रियन्ते।

माष इति द्विदलस्य शुल्कमुक्तायातः प्रशासनेन विस्तारितः

माष इति द्विदलस्य शुल्कमुक्तायातः
आगामिवर्षस्य मार्चमासस्य
एकत्रिंशत्-दिनाङ्कपर्यन्तं यावत्
प्रशासनेन विस्तारितः। विदेशव्यापार-
महानिदेशालयेन एकस्याम्
अधिसूचनायाम् उक्तं यत् माष-
द्विदलस्य मुक्तायात-नीतिः
षड्विंशोत्तर-द्विसहस्रतमस्य वर्षस्य
मार्च-मासस्य एकत्रिंशत्-दिनाङ्कपर्यन्तं
विस्तारिता अस्ति। अस्मिन् वर्षे मार्च-
मासस्य अन्त्यपर्यन्तं पूर्वमेव इदं
प्रावधानम् आसीत्। एषः पदक्षेपः
आन्तरिक-विषयेषु मूल्यानि
स्थिरीकर्तुं साहाय्यं करिष्यति।
म्यान्मारदेशः भारते माषस्य मुख्य-
निर्यातदेशः अस्ति। भारतं
म्यान्मारदेशेन सहैव सिङ्गापुर-
थाईलैण्ड-ब्राजील-देशेभ्यः अपि
माषस्य आयातं करोति।

प्रधानमन्त्री मोदी मॉरीशस देशस्य सर्वोच्चनागरिकसम्मानं प्राप्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्री
श्रीनरेन्द्रमोदी मॉरीशस-देशस्य
पूर्वराष्ट्रपतये सर्-अनिरुद्धजगन्नाथाय
मॉरीशस-देशस्य पूर्व-प्रधानमन्त्रिणे सर्-
सीबूसागर-रामगुलामाय च पैम्पलेमौसिस
इत्यस्य सर्-सीबूसागर-रामगुलाम-
बोटेनिकल गार्डन इत्यत्र श्रद्धाञ्जलिं
समर्पितवान्। सामाजिक-सञ्चारपटले
एकस्मिन् सन्देशे, प्रधानमन्त्री मोदी
मॉरीशस देशस्य प्रगत्या द्वयोः नेत्रोः
स्थायिरिक्ताय अथ च भारत-मॉरीशस-
सम्बन्धाय तयोः सुदृढभूमिकां स्मरणं
कृतवान्। पुष्पाञ्जलि-समारोहानन्तरं,
श्रीमोदी तथा च मॉरीशस देशस्य

प्रधानमन्त्री डॉ. नवीनचन्द्र-रामगुलामः
ऐतिहासिकोद्याने 'एक पेड़ मां के नाम'
इत्येतस्य उपक्रमस्य भागरूपेण एकं वृक्षं
रोपितवन्तौ। श्रीमोदी आभारं प्रकटितवान्
अथ च अस्मिन् उपक्रमे डॉ. नवीनचन्द्र-
रामगुलामस्य सहभागितायाः प्रशंसां कुर्वन्
उक्तवान् यत् असौ प्रकृति-मातृत्व-
स्थिरताभ्यः च कार्यं करोति। प्रधानमन्त्री
नरेन्द्रमोदी द्विदिवसीययात्रायै गतप्रातःकाले
मॉरीशस-देशं सम्प्राप्तवान्। मॉरीशस-
देशस्य प्रधानमन्त्री नवीनचन्द्र-रामगुलामः
श्रीमोदिनः विमानपतन स्थानके भव्यं
स्वागतं कृतवान्। सामाजिक-सञ्चारपटले
एकस्मिन् सन्देशे श्रीमोदी स्वीय स्वागतार्थं
प्रधानमन्त्रिणः नवीनचन्द्र-रामगुलामस्य
उपस्थित्यै आभारं प्रकटितवान्। प्रधानमन्त्री
मोदी राष्ट्रपतिना धरम-गोखुलेन सह
मिलितवान्, अथ तस्मै महाकुम्भस्य
पवित्रजलमपि प्रदत्तवान्। भारतीय
समुदायस्य जनाः अपि प्रधानमन्त्रिणः
स्वागतं कृतवन्तः। भारतीयनर्तकाः
गायकाः च सांस्कृतिक कार्यक्रमं
प्रस्तुतवन्तः। अस्मिन्नावसरे प्रधानमन्त्री
नरेन्द्रमोदी मारीशसदेशस्य
सर्वोच्चसम्मानमपि प्राप्तवान्।

पाकिस्ताने पेशावर-क्वेटा- जफ्फर-एक्सप्रेस् इत्यस्य सार्द्ध-चतुःशततोप्यधिकाः यात्रिणः निगृहीताः

पाकिस्ताने बलूचिस्तानस्य माचक्षेत्रे
शत्रुधारिणः आतङ्कवादिनः आक्रमणं
कृत्वा पेशावर-क्वेटा-जफ्फर-एक्सप्रेस्
इत्यस्य सार्द्ध-चतुःशततोप्यधिकाः
यात्रिणः निगृहीताः अभवन्। वार्तासञ्चार
माध्यमेषु बलूचिस्तान-प्रशासनस्य प्रवक्त्रा
शाहिद-रिण्ड इत्यनेन उक्तं यत्,
बलूचिस्तान-प्रान्तस्य क्वेटा-नगरात्
खैबर पख्तुन्ख्वा-नगरस्य पेशावर-नगरं
प्रति गम्यमाने रेलयाने आक्रमणावधौ
प्रचण्डाग्नि-काण्डम् जातम्।

पूर्वोत्तरस्य छात्राणां वृत्त्यावसराय स्वक्षेत्रं त्यक्तुं आवश्यकता न भविष्यति-अमितशाहः

केन्द्रीय-गृहमन्त्री अमितशाहः उक्तवान्
यत् पूर्वोत्तरस्य छात्राणां वृत्त्यावसराय
स्वक्षेत्रं त्यक्तुं आवश्यकता न भविष्यति।
तत्रैव तेषां वृत्त्यावसराः प्राप्स्यन्ते। अद्य
नवदिल्ल्यां Students' Experience
In Inter-State Living (SEIL)
इत्यनेन आयोजिते युवसंसदि पूर्वोत्तरीय-
छात्रान् सम्बोधयन् श्रीशाहः एतत् अवदत्।
असम-भूटानयोः मध्ये रेलमार्गः अपि
निर्मितः भविष्यति। मन्त्री उक्तवान् यत्
सिक्किमे जैविककृषिः अपि भाजपा-
प्रशासनेन समारब्धा।

सुभाषितम्

काव्यशास्त्रविनोदेन
कालो गच्छति धीमताम्।
व्यसनेन तु मूर्खाणां
निद्रया कलहेन वा॥

बुद्धिमान (ज्ञानी) मनुष्यों का समय
काव्यशास्त्र के ज्ञान को पाने और
उसका आनंद प्राप्त करने में
व्यतीत होता है वहीं मूर्खों का
समय व्यसन, निद्रा और कलह
(झगड़े) में ही नष्ट हो जाता है।

प्रतिदिनं नवीनतमं
हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्त्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah
Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

केन्द्रप्रशासनेन प्रत्येकस्मिन् जनपदे दैनन्दिन- परिचर्या- कर्करोग-सम्बद्धकेन्द्राणि उद्घाटयिष्यन्ते

केन्द्रप्रशासनेन आगामिषु वर्षत्रयेषु
देशस्य प्रत्येकस्मिन् जनपदे दैनन्दिन-
परिचर्या-कर्करोग-सम्बद्धकेन्द्राणि
उद्घाटयिष्यन्ते। राज्यसभायां पूरकप्रश्नस्य
उत्तरं दत्ता केन्द्रीय-स्वास्थ्यमन्त्री जे.पी.
नड्डा अवदत् यत्, पञ्चविंशत्यधिक-
द्विसहस्र-षविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमे वर्षे
द्विशते दैनन्दिन परिचर्या कर्करोग-
केन्द्राणि उद्घाटितानि भविष्यन्ति। सद्यः
एव प्रकाशितं प्रतिवेदनं उद्घृत्य श्रीनड्डा
अवदत् यत् आयुष्मान-भारत-पीएम-
जन-आरोग्ययोजनायाः कार्यान्वयनेन
कर्करोगिणां परीक्षाणां त्रिंशत्-दिवसेषु
उपचारः आरभ्यते। सः अवदत् यत्,
राष्ट्रिय-स्वास्थ्य-भियानस्य अन्तर्गतं
निम्नमूल्येषु गुणवत्तापूर्णं
स्वास्थ्यसेवाप्रदानाय प्रशासनं कार्यं कुर्वन्
अस्ति।

HP Vidhan Sabha Session: वित्तीयमापदण्डस्य कारणेन नाबार्डद्वारा १०१ डीपीआर-पत्राणि पुनः प्रेषितानि

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

उपमुख्यमन्त्री मुकेशः अग्रिहोत्री इत्यनेन उक्तं यत् जलशक्तिविभागस्य काञ्चन विधायक-प्राथमिकतायोजनाः नाबार्डद्वारा पुनः प्रेषिताः। विधायककरणधीरशर्मा इत्यस्य प्रश्नस्य लिखितरूपेण उत्तरं दत्त्वा उपमुख्यमन्त्री अवदत् यत् अस्मिन् वित्तीयवर्षे नाबार्ड द्वारा वित्तीयमापदण्डानां कारणेन आहत्य १०१ योजनानां विस्तृतपरियोजनाप्रतिवेदनानि पुनः प्रेषितानि। अस्मिन् ४४ पेयजलं, ४७ लघु सिञ्चनं, १० सीवरेज योजनाः च सन्ति।

२५० तः न्यूनजनसंख्यायुक्ताः ग्रामाः मार्गेण

सम्बद्धाः भविष्यन्ति- विक्रमादित्यसिंहः

लोकनिर्माणमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः अवदत् यत्

प्रधानमन्त्रिग्रामसड़कयोजना-४ इत्यस्य दिसम्बर २०२४ तमस्य वर्षस्य मार्गदर्शिकानुसारं २०११ वर्षस्य जनगणनानुसारं २५० तः अधिकजनसंख्यायुक्तेभ्यः ग्रामेभ्यः मार्गसुविधाः प्रदातुं प्राथमिकोद्देश्यमस्ति। एतत् मानदण्डं ग्रामीणविकासमन्त्रालयेन सर्वेषां राज्यानां कृते निर्धारितम्। केन्द्रसर्वकारेण आदिवासीमण्डलानां कृते पृथक् पृथक् कोऽपि विशेषमापदण्डः न निर्धारितः। काङ्ग्रेसविधायिका अनुराधाराणा इत्यस्याः प्रश्नस्य लिखितोत्तरं दत्त्वा मन्त्री उक्तवान् यत् राज्यस्य आदिवासीक्षेत्रेषु जनसंख्याघनत्वं बहु न्यूनम् अस्ति। भारतसर्वकारस्य अस्याः योजनायाः क्षेत्रेषु जनाः अधिकलाभान् प्राप्नुयुः एतदर्थं निर्धारितमापदण्डेषु विशेषशिथिलतां प्रदातुं विषयः केन्द्रसर्वकारेण सह उत्थापितः भविष्यति।

जदराङ्गलस्य केन्द्रीयविश्वविद्यालयस्य

परिसराय वनभूमिस्थानान्तरणम्

अद्यापि अवशिष्टम्- रोहितठाकुरः

शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः अवदत् यत् केन्द्रीय-विश्वविद्यालयस्य धर्मशालायाः जदराङ्गलपरिसरस्य कृते केन्द्रसर्वकारेण २.६० अर्बुदरूप्यकाणां राशिः स्वीकृता। भाजपा विधायकसुधीरशर्मा इत्यनेन उत्थापितस्य प्रश्नस्य लिखितरूपेण उत्तरं दत्त्वा मन्त्री उक्तवान् यत् केन्द्रीयविश्वविद्यालयस्य धर्मशालायाः उत्तरपरिसरस्य (जदराङ्गलस्य) भवनस्य निर्माणार्थं ५७.१० हेक्टेयर वनभूमिः स्थानान्तरणार्थं प्रभागीयवनपदाधिकारिणा धर्मशाला ३० कोटिरूप्यकाणां आग्रहः कृतः। अस्मिन् क्षतिपूर्तिकपौधरोपणस्य मूल्यं, शुद्धवर्तमानमूल्यं, विभागीयशुल्कं, वृक्षाणां व्ययः च अन्तर्भवति स्म। यतो

हि वनविभागेन याचिता राशिः अधिका आसीत्, अतः मूल्याङ्कनस्य मापदण्डं व्याख्यातुं उपविभागीयदण्डाधिकारी (सिविल), केन्द्रीय-विश्वविद्यालयस्य धर्मशालायाः नोडल- पदाधिकारिणः समीपं प्रेषितः। वनविभागाधिकारी धर्मशाला पुनर्मूल्यांकनानन्तरं किञ्चित्कालपूर्वं स्वविभागीयमतं शिक्षाविभागाय प्रेषितवान्। तस्य मतं यत् उपर्युक्तराशिः हिमाचलप्रदेशस्य वनविभागेन २०२३-२०२४ वर्षस्य हरितवृक्षाणां क्षतिपूर्तिकवनीकरणमान्यतानुसारं विपण्यदरेण च अनुमानिता अस्ति। विभागीयपत्राचारस्य आधारेण आवश्यकता अतिरिक्तसूचनाः संग्रहणस्य प्रक्रियायाः कारणतः मूल्याङ्कनमापदण्डस्य समीक्षायाः च कारणेन अद्यापि अन्तिमनिर्णयः न कृतः इति शिक्षामन्त्री अवदत्। उपर्युक्तप्रसङ्गे गुणदोषाणां परीक्षणानन्तरं नियमानुसारं समुचितनिर्णयः भविष्यति।

कुल्लोः २४३ परियोजनासु २९१४

मेगावाट उत्पादनं भवति- मुख्यमंत्री

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखः विधायकः सुरेन्द्रशौरी इत्यस्य प्रश्नस्य लिखितरूपेण उत्तरं दत्त्वा अवदत् यत् कुल्लूमण्डले कुलजलविद्युत् उत्पादनक्षमता प्रायः ३०१७ मेगावाट इति अनुमानिता अस्ति। अधुना यावत् कुल्लूमण्डले २४३ जलविद्युत्परियोजनानां आवंटनं सर्वकारेण कृतम् अस्ति। तासां विद्युत्क्षमता प्रायः २९१४ मेगावाट अस्ति। १,१२१ मेगावाट क्षमताया ३४ परियोजनानां शोषणं कृतम् अस्ति। विगतवर्षद्वये २०२५ तमस्य वर्षस्य फरवरीमासस्य २० दिनाङ्कपर्यन्तं कुल्लूमण्डले सर्वकारेण कोऽपि नूतना जलविद्युत्परियोजना आर्बटिता नास्ति।

जयरामठाकुरः- व्यवस्था परिवर्तनं न, सर्वत्र व्यवस्थापनस्य दृश्यानि दर्शयति सर्वकारः

हिमसंस्कृतवार्ता:- शिमला।

विधानसभासत्रस्य अनन्तरं जयरामठाकुरः अवदत् यत् अद्य राज्यस्य कुलक्षणस्य एकतृतीयभागः व्यवस्थापरिवर्तनं कृतवान् सुखस्य सर्वकारेण केवलं वर्षद्वये एव गृहीतम्। तदनन्तरं सर्वकारस्य द्वितीया उपलब्धिः अस्ति यत् सर्वत्र सर्वत्र सर्वकारस्य बन्दीकरणस्य, तालाबन्दी, व्यवस्थायाः पतनस्य च दृश्यानि दृश्यन्ते। राज्ये सर्वत्र अराजकता, भ्रष्टाचारः च प्रचलितः अस्ति। कोऽपि मुख्यमन्त्रीनाम्ना धनसङ्ग्रहस्य चर्चा करोति, सर्वकारः शान्ततया उपविश्य पश्यति। किन्तु किमर्थं सर्वकारेण कोऽपि कार्यविधिः न क्रियते? मुख्यमन्त्री हसन् वर्षद्वयं व्यतीतवान्। इदानीं यदि गम्भीरः भवति तर्हि राज्यस्य कृते महान् अनुग्रहः भविष्यति। सर्वकारः केवलं एतादृशान् निर्णयान् एव गृह्णाति ये हास्यास्पदाः भविष्यन्ति। सपादद्विवर्षस्य कार्यकालः सम्पन्नः, यदि ते प्रतिज्ञां दत्त्वा सत्तां प्राप्तवन्तः तर्हि तस्य उत्तरदायित्वं सर्वकारस्य एव अस्ति। अस्माभिः पूर्वं उक्तं यत् दशजन्मपु अपि तत् सम्पूर्णं कर्तुं न शक्यामः। षट् प्रतिज्ञाः पूर्णाः अभवन् किन्तु वास्तविकतायाम् एका अपि न पूर्णा इति सर्वकारः अवदत्। यदि प्रतिज्ञाः पूर्णाः भवन्ति स्म तर्हि स्वरः भूमौ आगमिष्यति स्म। सर्वकारेण मूषा वक्तुं नावश्यकता वर्तते। राजीवगान्धी स्टार्टअप इत्यत्र २ कोटिरूप्यकाणां निवेशनं कार्यं सम्पन्नम्। सर्वकारः वदति यत् ते ३० कृषकेभ्यः कुक्कुटं क्रीणन्ति किन्तु सत्यं तु एतत् यत् प्रत्येकं कृषकः ५० रुप्यकेण कुक्कुटपिष्टं क्रेतुं बाध्यः भवति, पिष्टं न क्रीत्वा शेषं वस्तु न दीयते। एमआईएस- अन्तर्गतं क्रीतस्य सेबस्य कृते ४० कोटिरूप्यकाणि न दत्तानि। उद्यानपालकाः प्राप्तिपत्रैः सह परिभ्रमन्ति, मुख्यमन्त्री च मया धनं दत्तम् इति वदति। अद्यत्वे राज्ये सर्वकारस्य विश्वसनीयता, विश्वासः च द्वयमपि समाप्तम् अस्ति। एतावत् लज्जाजनकम् अस्ति।

मुख्यमंत्री स्वनाम्ना योजनाः चालयितुं स्थगयेत्

मुख्यमन्त्री स्वनाम्ना योजनानां संचालनं स्थगयेत्। सः एकमपि योजनां कार्यान्वितुं न शक्तवान्। सः केवलं राज्यस्य जनान् उपद्रवति, तेषां आशां भङ्गयति च। राज्यस्य बजटेन किं कृतवान् इति विषये सर्वकारेण स्वपक्षं प्रस्तुतं कर्तव्यम् आसीत् किन्तु केन्द्रसर्वकारस्य योजनानां श्रेयः सः गृह्णाति। रेलमार्गस्य भागः निरुद्धः सन्ति येन रेलवे विस्तारं कर्तुं न शक्नोति। जनाः अस्मान् उपदेशं ददति यत् वयं जनसमुदायस्य कृते धनं व्ययितवन्तः, वयं गर्विताः स्मः यत् वयं प्रत्येकं हिमाचलीगृहाय चुल्ली

दत्तवन्तः। हिमकेयर योजना दत्ता, सामाजिकसुरक्षायोजनावृत्तेः आयुः सीमा ८० वर्षेभ्यः न्यूनीकृत्य ६० वर्षाणि कृता। शगुनं, स्वावलम्बनं, सहारा आदि योजनाः दत्ताः। सहस्राणां परिवाराणां समस्यानां समाधानं कृतवान्, लक्षशः हिमाचलीनां मुखयोः स्मितं आनयत्। अद्य सर्वकारः किं करोति? सर्वाः योजनाः स्थगयति अथवा वित्तपोषणं स्थगितम् अस्ति। वर्तमानसर्वकारेण वर्षद्वये २८७२ कोटिरूप्यकाणि केन्द्रसहाय्यरूपेण प्राप्तानि। परन्तु सर्वकारस्य मुखात् एकं अपि धन्यवादवचनं न निर्गतम्। पञ्चवर्षीयकार्यकाले पूर्वसर्वकारेण केवलं १९०० कोटिरूप्यकाणि एव प्राप्तानि आसन्। राज्यपालस्य सम्बोधने सर्वकारेण यत् किमपि उक्तं वा कथितं वा तत् सर्वं केन्द्रसर्वकारेण प्रायोजितम्। अस्माकं सर्वकारस्य असफलतां विहाय किमपि नास्ति। सामान्यजनं त्यजन्तु, सुखसर्वकारेण गोमातापि वञ्चिता। गतवर्षस्य बजटे सर्वकारेण उक्तं यत् गवे अनुदानं ७०० रुप्यकात् १२०० रुप्यकाणि यावत् वर्धयितुं घोषणां कृत्वा ते तत् विस्मृतवन्तः। सर्वकारेण यत्किमपि कार्यं सूचीकृतं तत् केन्द्रसर्वकारस्य पूर्वसर्वकारस्य च कार्यकाले कृतं कार्यम्। मुख्यमन्त्रिणा वक्तव्यः यत् सः स्वयमेव किं कार्यं कृतवान् यस्य कृते सः उद्घाटनं कृतवान्, आधारशिलां स्थापितवान्, बजटस्य प्रावधानं च कृतवान्।

पीएमश्री योजनायां हिमाचलस्य १८० विद्यालयानां चयनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीय; प्रतिनिधिः। पीएमश्री योजनायाः अन्तर्गतं हिमाचलप्रदेशे १८० विद्यालयानां चयनं कृतम्। केन्द्रीयशिक्षाराज्यमन्त्री जयन्तचौधरी संसदि लोकसभासदस्य डॉ. राजीव भारद्वाज इत्यस्मै अवदत् यत् योजनायाः अन्तर्गतं हिमाचलप्रदेशे ५६ प्राथमिकानां, ५ माध्यमिकानां, ११९ वरिष्ठ-माध्यमिक-विद्यालयानां चयनं कृतम् अस्ति। योजनायाः अन्तर्गतं केन्द्रसर्वकारेण, राज्यसर्वकारैः, केन्द्रीयक्षेत्रैः च चालितानां १४,५०० विद्यालयानाम् आधारभूतसंरचनासुविधानां सुदृढीकरणस्य प्रावधानं कृतम्। राष्ट्रियशिक्षानितीः २०२० अन्तर्गतं आदर्शविद्यालयानां स्थापनायाः प्रावधानं वर्तते येन बालकानां कृते सुखदवातावरणे उच्चगुणवतायुक्तशिक्षा प्रदायति। सः लोकसभासदस्य डॉ. राजीव भारद्वाज इत्यस्मै संसदि अवदत् यत् पीएमश्री योजनायाः अन्तर्गतं आहत्य २७,३६० कोटिरूप्यकाणि व्ययितानि भविष्यन्ति, येषु केन्द्रसर्वकारः १८,१२८ कोटिरूप्यकाणि दास्यति, राज्यसर्वकाराः ९,२३२ कोटिरूप्यकाणि च दास्यन्ति। सः अवदत् यत् योजनायाः अन्तर्गतं स्मार्टकक्षाणां, डिजिटल- पुस्तकालयस्य, सूचनाप्रौद्योगिकीसुविधानां च प्रावधानं कृतम्। पाठ्यक्रमस्य चयनं कुर्वतां बालकानां कृते उत्तमविकल्पाः प्रदत्ताः सन्ति। सः अवदत् यत् योजनायाः अन्तर्गतं मातृभाषायां शिक्षां प्रदातुं प्रोत्साहनं वर्तते येन छात्राणां शिक्षकाणां च मध्ये भाषायाः बाधाः निवारयितुं शक्यन्ते।

हिमाचलप्रदेशस्य सर्वकारीय-विद्यालयेषु शिक्षकाणां स्वेच्छया वस्त्रसंहितायाः अनुपालनाय निर्देशाः

हिमसंस्कृतवार्ताः शिमला। हिमाचलप्रदेशस्य सर्वकारीयविद्यालयेषु शिक्षकाणां स्वेच्छया वस्त्रसंहिता अनुवर्तनार्थं निर्देशाः प्रदत्ताः। नवस्य शैक्षिकसत्रस्य आरम्भे सर्वेषां विद्यालयानां निमित्तं नवाः निर्देशाः जारीकृताः। केचन विद्यालयाः स्वीयस्तरे एव शिक्षकाणां निमित्तं वस्त्रसंहितां निर्धारितवन्तः। शिक्षासचिवः राकेशकर्वरः अवदत् यत् विद्यार्थिनः शिक्षकेषु आदर्शं पश्यन्ति। शिक्षकाणां वस्त्राणां च आचारणस्य च छात्रेषु प्रत्यक्षं प्रभावो भवति। यत्र विद्यालयेषु वस्त्रसंहिता स्वीकृता अस्ति, तत्र परिवर्तनं दृश्यते। शिक्षाविभागस्य अधिकारिणः अवदन् यत् सर्वेषां विद्यालयानां शिक्षकाणां निमित्तं वस्त्रसंहिता अनिवार्या नास्ति। ये विद्यालयाः एतां स्वीकारितुम् इच्छन्ति, ते नवसत्रे आरम्भं कर्तुं शक्नुवन्ति। अस्य योजनायाः अन्तर्गतं शिक्षकाणां निमित्तं औपचारिकं वस्त्रं तथा शिक्षकानां निमित्तं शाटिका(साडी) अथवा साधारणसूट-सलवारः इति वस्त्रसंहिता निर्धारितम्। देशस्य अनेकासु राज्येषु सर्वकारीयविद्यालयानां शिक्षकाणां निमित्तं वस्त्रसंहिता प्रवर्तितम् (लागू) अस्ति। उच्चशिक्षाविभागस्य अधिकारिणः अवदन् यत् विद्यार्थिनः शिक्षकेषु आदर्शं पश्यन्ति। ते शिक्षकान् दृष्ट्वा स्वीयं आचारं निर्मायन्ति। अतः शिक्षकाणां महती उत्तरदायित्वं अस्ति यत् ते विद्यार्थिनः सम्यक् मार्गे अग्रे नयन्तु।

क्रीडामन्त्रालयेन भारतस्य मल्लयुद्ध-सङ्घस्य निलम्बनम् अपसारितम्

क्रीडामन्त्रालयेन भारतस्य मल्लयुद्ध-सङ्घस्य निलम्बनम् अपसारितम्। अनेन निर्णयेन जॉर्डन-देशस्य अम्मान-नगरे आगामि-एशिया-चैम्पियनशिप-क्रीडायाः चयन-परीक्षणं समेत्य अन्येषां क्रियाकलापानां पुनः आरम्भस्य मार्गः प्रशस्तो भविष्यति।

पञ्जाब-राज्यस्य केन्द्रीय विश्वविद्यालयः न केवलं भारतस्य अपितु विदेशस्यापि विविधसंस्कृतीनां सङ्गमस्थानम् अस्ति-राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः

हिमसंस्कृतवार्ताः। राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मुः उक्तवती यत् पञ्जाब-राज्यस्य केन्द्रीय विश्वविद्यालयः न केवलं भारतस्य अपितु विदेशस्यापि विविधसंस्कृतीनां सङ्गमस्थानम् अस्ति। भारतस्य विविधता अत्र छात्र-शिक्षकयोर्मध्ये दृश्यते। एतादृशानि संस्थानानि अस्माकं देशस्य सजीवस्य समृद्धस्य च संस्कृतीनां प्रतिनिधि-संस्थानानि सन्ति। सा अद्य बठिण्डानगरे विश्वविद्यालयस्य दशमं दीक्षान्तसमारोहं सम्बोधितवती। राष्ट्रपतिः आशां प्रकटितवती यत् विश्वविद्यालयः भारतस्य विविधतायाः, एकतायाः उत्कृष्टतायाः च उत्कृष्टोदाहरणानि निरन्तरं प्रस्तुतं करिष्यति। तलवण्डी साबो इत्यस्य समीपे स्थापितं तख्तश्री-दमदमा साहिब इत्यत्र श्रीगुरु-गोविन्दसिंहः स्वस्य सक्रिय-सङ्घर्षकाले किञ्चित् समयं व्यतीतवान्, तस्य उल्लेखं कृत्वा राष्ट्रपतिः अवदत् यत् विश्वस्य अत्यन्तं पवित्रस्य तीर्थस्थलस्य आध्यात्मिक शक्तिः अत्र विद्यते। सा अवदत् यत् अस्य स्थानस्य पवित्रं नामकरणं गुरुगोविन्दसिंहेन 'गुरु की काशी' इति कृतम्। तस्मात् भूमिरेषा शौर्यस्य आध्यात्मिक-स्थिरतायाः च सङ्गमः अस्ति। दीक्षान्तसमारोहे एकत्रिंशोत्तरैक- सहस्रं सातकाः, षष्टिः पीएच.डी. इति विद्यावारिधि-उपाधयः, अथ त्रिचत्वारिंशत् स्वर्णपदकानि च उत्कृष्टछात्रेभ्यः च प्रदत्तानि।

असमप्रदेशस्य कुमारभास्करवर्मसंस्कृत-पुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयं केन्द्रीयविश्वविद्यालयत्वेन स्वीकृतिप्रदानं भवेत् - सांसद-दिलीपकुमारशङ्कीया

हिमसंस्कृतवार्ता, 12 मार्च, नलबारी, असम

सांसदः गुरुत्वपूर्णं शून्यकाले असमस्य सांसद् दिलीपशङ्कीयावैः लोकभाषासंस्कृतविषये सवलं मतं प्रकटितम्। तेनोक्तम् यत् भारतसर्वकारेण भारतवर्षस्य प्रत्येकेषु विश्वविद्यालयेषु संस्कृतभाषाम् अनिवार्य-विषयत्वेन मान्यताप्रदानं कुर्यात्। यतो हि संस्कृतभाषा न केवलम् एका लोकभाषा अपि तु एषा भाषा वैज्ञानिकी, प्राचीना, ज्ञानपोषका च अस्ति। साम्प्रतिकीकाले समग्रविश्वे पञ्चाशदाधिकेषु देशेषु अस्याः भाषायाः चर्चा चलति। अमेरिका - ब्रिटेन-चीन-जर्मनी-अष्ट्रेलिया-नेदरलैण्ड-प्रभृतिषु देशेषु संस्कृतभाषाम् भाषारूपेण विश्वविद्यालयेषु पाठ्यन्ते। ब्रुटेनदेशस्य अक्सफोर्ड इति विश्वविद्यालये, अमेरिकायाः महर्षि-आन्ताराष्ट्रीय-इडनिभर्सिटि अन्व मेनजमेण्ट्, इडरोप- इडनिभर्सिटि-इत्यादिषु विश्वविद्यालयेषु संस्कृतभाषायां स्नातकोत्तरोपाधिं प्रददति। इन्दिरागांधीराष्ट्रीयविश्वविद्यालयेनापि सम्प्रति संस्कृतस्य प्रमाणपत्रीयपाठ्यक्रमं चालयति। भारतवर्षस्य प्रधानमन्त्रीवर्येण मनसःवार्ता इति कार्यक्रमेऽपि मध्ये मध्ये संस्कृतभाषायाः महत्वविषये देशस्य नागरिकान् प्रबोधयति। नवीनशिक्षानीत्यानुसारं भारतवर्षस्य सभ्यतासंस्कृतिविषये उत्तरप्रजन्मं विज्ञापयितुं संस्कृतभाषां देशस्य प्रत्येकेषु विश्वविद्यालयेषु तथा पाठ्यक्रमेषु उपलब्धं कर्तुं तथा च उचितपदक्षेपं नेतुं भारतसर्वकारं प्रति सः निवेदनं कृतवान्।

शङ्कीयादेवः तस्य द्वितीयनिवेदनत्वेन सर्वकारपुरतः उपस्थापितवान् यत् भारतवर्षस्य प्रत्येकेषु प्रदेशेषु एकं एकं संस्कृत-पुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयस्य प्रतिष्ठां भवेदिति। एवं तस्य तृतीये निवेदने भारतसर्वकारस्य शिक्षामन्त्री श्रीमान्-धर्मेन्द्रप्रधानवर्यान् उद्दिश्य उक्तं यत् असमप्रदेशस्य राज्यिकविश्वविद्यालयं कुमारभास्करवर्मसंस्कृतपुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयं केन्द्रीयविश्वविद्यालयत्वेन स्वीकृतिप्रदानं कुर्यादिति।

दिलीपशङ्कीयावर्यस्य संस्कृतविषयकं उदात्तनिवेदनं श्रुत्वा संस्कृतप्रेमीनः मनसि उत्साहवर्धनम् अभवत्। विशेषतः संस्कृतभारतीयपक्षतः अनेकाः प्रमुखजनाः शङ्कीयादेवस्य वक्तव्यं सामाजिकमाध्यमेषु प्रचारकृत्वा तस्य समर्थनं कृतवन्तः। कुमारभास्करवर्मसंस्कृतपुरातनाध्ययनविश्वविद्यालयस्य कुलपतिवर्येणापि सांसद् शङ्कीयादेवस्य वार्ता समर्थनपूर्वकं तस्मै धन्यवादज्ञापनं कृतवान्।

समर्पणभावः भावेषूत्तमः

यावत् मनुष्यः सांसारिकविषयिण्याम् अहंमतायां हि सततं रममाणः भवति तावत् सः वास्तविकं जीवनसुखं न कदापि अनुभवितुं शक्नोति। कारणं लौकिकसुखं सुखं न कथ्यते, अपि तु परिणामे तदेव दुःखत्वेन दृष्टिगोचरं भवति। वस्तुतः संसारे सुखं हि नास्ति, केवलं सुखवत् भानं भवति मनसि। सांसारिकवस्तु परिणामे दुःखजनकं हि भवति। अतः संसारः, परिवर्तनशीलः, क्षणिकः, अशाश्वतः, दुःखदः इत्यादिविविधैः नामभिः आख्यायते। तस्मात् दुःखमयम्, अशाश्वतञ्च संसारम् एनं सम्यक् परिचित्य यत् शाश्वतं, यच्च सत्यं, स्थाणुस्वरूपं, यज्जगतः परमकारणं स्यात्, तस्यैव परमतत्त्वस्य अहर्निशम् अनुसन्धानं, मननं कर्तव्यं, वास्तविकसुखकामिभिः मनुष्यैः। तत्रैव रमणीयम्, तत्रैव च स्वात्मा समर्पणीयः। परमसुखप्राप्तये एतदतिरिच्य नान्यगतिः मनुष्यमात्रस्य कृते। महर्षिरमणः अकथयत् यत्

समर्पणस्य वास्तविकार्थस्य अवगमानन्तरं हि समर्पणं सफलं भवति। निश्चितरूपेण एतस्य परिणामो हि आत्मसमर्पणम्। एतादृशं ज्ञानं वारं वारं कृतस्य विचारस्य एवम् अनुशीलनस्य अनन्तरं हि सम्भवति। मनसा, वचसा तथा कर्मणा कृतं समर्पणम् एवं ज्ञानम् इत्यनयोर्मध्ये भेदो नास्ति। समर्पणं तदा हि सम्पूर्णं भवितुमर्हति यदा मनः सन्देहरहितं स्यात्। नायं वाणिज्यिको विषयः। भगवतो नात्र किमपि वस्तुनो याचनां कर्तुं शक्यम्। एतादृशे समर्पणे तु आत्मनि सर्वं समाहितं भवेत्। तदेव ज्ञानं वैराग्यं वा, भक्तिः प्रेम वा इति।

केनापि उपायेन अहङ्कारः, ममता चेति अनयोः निर्मूलकीकरणं हि मुक्तिः नाम। एतयोः द्वयोः परस्परम् एकम् अपरस्य आश्रयेण तिष्ठति। तस्मात् एकस्य नाशः, अपरस्य नाशस्य कारणं भवति। वाङ्मनसाभ्याम् अगोचर्याः एतादृश्याः मनोदशायाः प्राप्यर्थम् अनयोः मार्गयोः एकतरो मार्गो हि पर्याप्तः अस्ति। यदि अन्तःकरणात् अहङ्कारः उत्पाद्यते तर्हि ज्ञानमार्गः सुलभः स्यात्, तद्वत् यदि ममता उत्पाद्यते तर्हि भक्तिमार्गः प्रशस्तो भवेत्। भक्तिमार्गस्य, ज्ञानमार्गस्य च परिणामः समानः। अस्मिन् विषये शङ्कायाः न किमपि कारणं स्यात्। एकमात्रं जगत्प्रभुः हि मम शरण्यः वर्तते, तस्यैवाहमस्मि इति भावः मनुष्यं भगवत्सन्निधौ प्रेरयति, अर्थात् सः आत्मसाक्षात्कारत्वं प्राप्नुयात्, सः धन्यतां च गच्छेत्। तस्य मनुष्यजन्म सफलीभूतम् इत्यत्र न शङ्केति, शुभम्।

॥ असमप्रदेशीयः विज्ञानशिक्षकः, नारदोपाध्यायः

॥ क्रमपाठः ॥

सूर्यस्य एकाकी। एकाकीचरति।
चरतिचन्द्रमाः। चन्द्रमाजारते। जायतेपुनः।
पुनरितिपुनः। अग्रिर्ग्रहिमस्य। हिमस्यभेषजम्।
भेषजभूमिः। भूमिरावर्पणम्। आवर्पणम्हत्।
आवर्पणमित्यावर्पणम्। महदितिमहत्।

- शुक्लयजुर्वेदः
अध्याय २३ मंत्र ६१

"लौकिकन्यायकोशः" "खल्वाटबिल्वीन्यायः"

कश्चन खल्वाटः सूर्यस्य तापेन तप्तः छायायाम् एकस्य बिल्ववृक्षस्य अधः स्थितः। तदा एकं पक्वं बिल्वफलं वृन्ताद् वियुक्तं भूत्वा शिरसि पतितम्।

अस्य कोऽर्थः? दुर्दैवग्रस्तः मनुष्यः यत्र कुत्रापि गच्छेत् तस्य सङ्कटेभ्यः मोक्षः न स्यादेव। दुर्दैवं तम् अनुसरत्येव। अस्य वर्णनं सुभाषितेन एकेन कृतमस्ति-

"खल्वाटो दिवसेश्वरस्य किरणैः सन्तापितो मस्तके वाञ्छन् देशमनातपं विधिवशात् तालस्य मूलगतः। तत्राप्यस्य महाफलेन पतता भग्नं स शब्दं शिरः प्रयो गच्छति यत्र भाग्यरहितस्तत्रैवयान्त्यापदः।।

{भर्तृहरि नीतिशतकम् ११}

डा. वर्षा प्रकाश टोणगांवकरः
पुणे/ महाराष्ट्रम्

हास्यकणिका

पतिः- पुरुषैव मूर्खः वा?

पत्नी- आम्।

एकः संस्कृतमाध्यमतः शिक्षितपतिमध्ये एवं हिन्दीमाध्यमतः शिक्षिता पत्नीमध्ये युद्धम् अभवत्।

संस्कृतमाध्यमतः शिक्षितपतिः- अहं मूर्खः वा? यदि अहं मूर्खः तु भवति अपि मूर्खा।

हिन्दीमाध्यमतः शिक्षिता पत्नी- न। अहं तु हिन्दीभाषायाः शिक्षिका अस्मि। अतः अहं तु हिन्दीभाषायाः नियमानाम् अनुसरणं करोमि। हिन्दीभाषायां तु केवलं मूर्खः शब्दः अस्ति, मूर्खनी शब्दः नास्ति। अतः पुरुषैव मूर्खः।

पतिः- 😡😡😡😡😡😡

निष्कर्षः- भार्यया सह विवादः व्यर्थः 😊😊😊😊😊😊

अहं बहु प्रसिद्धः अस्मि, मम ख्यातिः सर्वत्र। पतिपत्नयोः मध्ये युद्धं चलति।

पतिः- अहं बहु प्रसिद्धः अस्मि, मम ख्यातिः सर्वत्र अस्ति। मम कृते तु दूरतः विवाहसंबन्धा आगताः।

पत्नी- निश्चयेन, समीपस्य जनाः भवतः क्रियाकलापं जानन्ति एव।

पतिः- 😡😡😡😡😡😡

पत्नीतः कोऽपि पतिः विजयी न भवितुं शक्नोति।

भारतस्य मणिपुरराज्यम्

मणिपुरराज्यम् (Manipur) भारतस्य किञ्चन राज्यम्। ईशान्यभारते स्थितम् अस्ति एतद् राज्यम्। अस्य राज्यस्य राजधानी इम्फाल नगरम्। मणिपुरस्य उत्तरदिशि नागल्याण्ड्राज्यं, दक्षिणे मिझोरं, पश्चिमदिशि असमराज्यं, पूर्वसीमायां [[बर्मा|बर्मादेशः] च विद्यते। अस्य विस्तारः विद्यते २२, ३४७ चतरस्रकिलोमीटर्मितः। राज्यस्य उपत्यकाप्रदेशेषु निवसन्तः मीटीस्जनाः जनसङ्ख्यायाः ६०% सन्ति, किन्तु तैः आक्रान्तः भूभागः १०%मात्रम्। तेषां भाषा विद्यते मीटीलन् अथवा मणिपुरीभाषा। इयं भाषा १९९२ तमे वर्षे भारतसर्वकारस्य राष्ट्रियभाषासु अन्यतमा इति घोषिता अस्ति। यवनाः (मीटी-पङ्गल), कुकीजनाः, नागजनाः, पैटस् अन्ये च जनसङ्ख्यायाः ४०% सन्ति ये सम्पूर्णस्य मणिपुरराज्यस्य ९०% भागम् आक्रामन्ति। मणिपुरं सूक्ष्मसीमायुक्तराज्यमिति मन्यते।

परिचयः

मणिपुरस्य शाब्दिकार्थः 'आभूषणस्य भूमिः' इति। भारतस्य स्वातन्त्र्यतः पूर्वमिदं राजशासने आसीत्। अनन्तरं भारतस्य केन्द्रशासितराज्यं जातम्। इम्फाल् अस्य राजधानी। अस्य राज्यस्य समग्रः प्रदेशः पर्वतमयः

वार्षिकी वर्षा ६५ अङ्गुलिमिता। अत्र सामान्यतः ६०विधाः नागाजातीयाः तथा कूकीजातीयाः वसन्ति। अत्रत्याः जनाः सङ्गीते इतरकलासु च प्रवीणाः भवन्ति। अत्र अनेकाः भाषाः भाषन्ते। पर्वतप्रदेशेषु चायस्य उपत्यकासु धान्यस्य च वर्धनं भवति। मणिपुरमार्गेण एव बर्मादेशं प्रति भूमार्गः कल्पितः अस्ति। अस्मिन् राज्ये प्राकृतिकसंसाधनानां प्रचुरभण्डारः अस्ति। अत्रत्यं प्राकृतिकसौन्दर्यं नयनानन्दकरम् अस्ति। मनसः प्रसन्नताकरणे समर्थाः सुन्दराः जलपाताः सन्ति। विविधवर्णीयपुष्पाणां सस्यानि सन्ति। दुर्लभाः वनस्पतयः सन्ति। वैविध्यमयं जीवजगत् अस्ति। पवित्रम् अरण्यं सदा वहन्त्यः नद्यः सन्ति। पर्वतशिखरेषु प्रसृतं हरिद्विभवम् अस्ति। वक्रगत्या प्रवहन्तः निर्झराः सन्ति। लोकटकनामकं सरोवरं अत्रत्यं प्रमुखं सरोवरम्। भौतिकाधारेः राज्यमेतत् द्विधा विभक्तुं शक्यते - घट्टप्रदेशः, उपत्यका चेति। परितः पर्वताः भवन्ति, मध्ये उपत्यका वर्तते। मणिपुरीशैल्या क्रियमाणं रासलीलानृत्यं जगत्प्रसिद्धम् अस्ति। मणिपुरीनृत्यम् अत्रत्यः विशिष्टः नृत्यप्रकारः। राज्यस्य कला तथा संस्कृतिः विश्वस्य मानचित्रे स्वस्थानं कल्पितवत्यौ स्तः। मणिपुर-राज्यस्य विस्तारः २२,३२७ चतरस्रकिलोमीटर्मितः अस्ति। भारतस्य पूर्वभागे इदं राज्यम् अस्ति। अस्य राज्यस्य पूर्वदिशि म्यान्मार्-देशस्य अन्ताराष्ट्रियसीमा, दक्षिणपश्चिमदिशि असमराज्यम्, उत्तरे नागालैण्ड-राज्यं, दक्षिणपश्चिमदिशि मिजोराम-राज्यं च अस्ति। अस्य राज्यस्य महत्तमः भागः पर्वतीयः अस्ति। इदं राज्यं परितः पर्वताः सन्ति। तेषां पर्वतानाम् औन्नत्यं ८०० तः ३,००० मीटर्मितं यावत् अस्ति। मणिपुर-राज्यस्य दक्षिणपूर्वदिशि शैलप्रस्थस्थलं वर्तते। "इसो पीक" इत्ययं मणिपुर-राज्यस्य बृहत्तमः पर्वतः अस्ति। अयं पर्वतः २,९९४ मीटर्मितः उन्नतः अस्ति